

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr IX/ /2024
Rady Gminy Gardeja
z dnia 18 grudnia 2024

GMINNY PROGRAM

PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA

PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

DLA GMINY GARDEJA

NA ROK 2025

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii w Gardei na rok 2025 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizację szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Program przedstawia również zadania własne gminy wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii Ustawa zobowiązuje gminę do :

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W Gminnym Programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 w/w Ustawy, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3. w/w Ustawy. W ramach Gminnego Programu w szkołach i placówkach systemu oświaty są

realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa powyżej.

Zadania, o których mowa powyżej, są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1608)

Zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gardeja są inicjowane i realizowane przez Urząd Gminy Gardeja.

Gminny program ma na celu tworzenie spójnego systemu profilaktyki i działań naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów dotyczących uzależnień oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, sieciologizm, zakupologizm, uzależnienie od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia). Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspakajania, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Wspólną cechą wszystkich uzależnień jest zaburzona kontrola impulsów, którym osoba z takimi problemami nie jest w stanie się oprzeć, a poddanie się im przynosi poczucie ulgi.

I. GŁÓWNE CELE I METODY REALIZACJI PROGRAMU

Zmniejszenie spożycia alkoholu i używek przez dzieci i młodzież poprzez:

- a) Ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez nieletnich,
- b) Szkolenie właścicieli i sprzedawców handlujących napojami alkoholowymi,
- c) Organizacja szkoleń i warsztatów edukacyjno– profilaktycznych dla dzieci i poszczególnych grup zawodowych,
- d) Stwarzanie alternatywnych do picia alkoholu i korzystania z używek, form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, w tym różnorodne zajęcia sportowe, organizacja wspólnych zajęć dla rodziców z dziećmi, organizacja zajęć pozalekcyjnych w placówkach wsparcia dziennego, które wspierają rozwój zainteresowań i kompetencji społecznych dzieci.
- e) Współdziałanie wszystkich instytucji i stowarzyszeń na rzecz trzeźwości w gminie.

Zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnień przez:

- a) naukę wczesnego rozpoznania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia,
- b) naukę osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorców picia,
- c) próby zmiany podejścia do ludzi nadużywających alkoholu ze strony najbliższych i otoczenia,

- d) szkolenie dla sprzedawców w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości,
- e) realizację programów profilaktycznych,
- f) udział w projektach,
- g) współpraca psychologa i terapeuty z rodzinami uzależnionymi.

Zmniejszenie zaburzeń życia rodzinnego poprzez:

- a) wykorzystywanie procedur w zakresie leczenia osób uzależnionych,
- b) zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej terapii uzależnień poprzez podjęcie współpracy z terapeutą, psychologiem i pedagogiem,
- c) informowanie społeczności o możliwości pomocy w zakresie leczenia uzależnień od alkoholu i narkotyków,
- d) współpraca z nauczycielami i pedagogami szkolnymi,
- e) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym GOPS w Gardei
- f) organizacja pomocy psychologicznej i prawnej dla członków rodzin zagrożonych uzależnieniami lub przemocą,
- g) edukację i działania terapeutyczne dla dzieci z rodzin zagrożonych przemocą domową i uzależnieniami na bazie prowadzonych placówek wsparcia dziennego.

Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym poprzez:

- a) szkolenia właścicieli i sprzedawców punktów handlujących napojami alkoholowymi,
- b) prowadzenie kampanii informacyjnych,
- c) kontrolę w zakresie przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych.

Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu poprzez:

- a) stosowanie przez służbę zdrowia metod wczesnego diagnozowania zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu i użyciem narkotyków,
- b) współpracę z Poradnią Uzależnień w Kwidzynie
- c) kierowanie uzależnionych na badania przez lekarzy biegłych sądowych,
- d) wnioskowanie o poddanie się obowiązkowi leczenia odwykowego przez Sąd Rejonowy w Kwidzynie.

II. DZIAŁANIA W ZAKRESIE OGRANICZANIA DOSTĘPNOŚCI NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

- a) egzekwowanie sprzedaży napojów alkoholowych wyłącznie osobom dorosłym,
- b) umieszczania informacji o szkodliwości spożywania napojów alkoholowych,
- c) informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym,
- d) ocena sytuacji w gminie Gardeja w aspekcie dostępu młodzieży do napojów alkoholowych.

III. DZIAŁANIA W ZAKRESIE LECZENIA I REHABILITACJI OSÓB UZALEŻNIONYCH

Priorytetowym zadaniem jest dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu na bazie świetlic środowiskowych oraz dofinansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych organizowanych przez placówki oświatowe na terenie gminy.

1. Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień w Gardei.
2. Zatrudnianie psychologa.
3. Organizowanie terapii dla osób uzależnionych, współuzależnionych w Punktach Konsultacyjnych.
4. Informowanie zainteresowanych o możliwościach, sposobach terapii oraz o instytucjach zajmujących się terapią poza gminą:
 - a) przez terapię w czasie spotkań z zainteresowanymi
 - b) przez psychologa
 - c) poprzez szkoły, ośrodki zdrowia i inne instytucje gminne
 - d) poprzez kolportaż ulotek wykonanych na zlecenie gminy.
5. Współpraca z rodzinami osoby uzależnionej.

Współpraca ze stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy w zakresie realizacji zadań wynikających z gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w Gminie Gardeja:

- organizacja spotkań członków rodzin i osób uzależnionych z psychologiem
- kierowanie osób uzależnionych na terapię do Poradni Zdrowia Psychicznego w Kwidzynie
- współpraca z Policją i z GOPS w Gardei celem rozpoznania sytuacji rodzinnej, środowiskowej oraz stopnia uzależnienia osób mających problem z alkoholem lub narkotykami,
- podejmowanie czynności zmierzających do wydania orzeczenia sądu o zastosowanie wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, ponoszenie kosztów sporządzania opinii przez biegłych, psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od narkotyków.

IV. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI ALKOHOLOWEJ, NARKOMANII I UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

1. Dofinansowanie szkoleń, warsztatów i kursów specjalistycznych dla młodzieży, rodziców i członków Komisji oraz osób wspierających działalność profilaktyczną w gminie.
2. Organizacja warsztatów i pogadanek w szkołach związanych z bezpieczeństwem, uzależnieniami i przemocą w rodzinie
3. Organizacja szkolnych i gminnych konkursów wiedzy o tematyce uzależnień.
4. Organizowanie szkoleń dla rodziców w szkołach.
5. Dofinansowanie Placówek Wsparcia Dziennego działających na terenie gminy.
6. Współpraca z Policją w celu poprawienia skuteczności działań profilaktycznych, zapobieganie przemocy.
7. Dofinansowanie zajęć sportowych z oddziaływaniem profilaktycznym, realizowanym przez stowarzyszenia.
8. Działalność prewencyjna w dziedzinie promocji zdrowego i trzeźwego stylu życia poprzez:
 - wspomaganie finansowe działalności szkół, klubów sportowych, sołectw skierowanych do młodzieży z gminy Gardeja mających charakter promocji, trybu życia bez używek.
9. Zachęcanie do wykorzystywanie istniejącej bazy szkolnej sportowo-rekreacyjnej, w której dzieci i młodzież aktywnie i zdrowo mogą spędzać wolny czas.
10. Współpraca z Policją na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa na drogach publicznych.

**V. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW ORGANIZACYJNYCH I FINANSOWANIA
DLA SKUTECZNEJ REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII**

Przy opracowaniu Gminnego Programu uwzględniono założenia wynikające z rekomendacji Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na rok 2025, Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Zadania i sposoby realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii dostosowane są do lokalnych potrzeb, przyjętych strategii i celów działania.

Związane są z potencjalnymi możliwościami prowadzenia wskazanych form pracy w oparciu o posiadane lokalne zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualna pomoc merytoryczna ze strony podmiotów zewnętrznych, organizacji, instytucji i osób fizycznych.

Finansową podstawę realizacji zadań, stanowią dochody gminy pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art.18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

**VI. ZASADY WYNAGRADZANIE CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

Ustala się wynagrodzenie za każdorazowy udział w posiedzeniu na podstawie listy obecności dla członków Komisji w wysokości 11%, a dla Przewodniczącego i Sekretarza Komisji 16% wartości aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę w rozumieniu ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1773) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 września 2024r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2025 r. (Dz. U. z 2024, poz. 1362)

**VII. PLAN WYDATKÓW Z ODNIESIENIEM DO PRZYJĘTYCH W PROGRAMIE
ZADAŃ**

L.p	Nazwa zadania	Forma realizacji	Wydatki w zł
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz współuzależnionych, o której mowa w NPZ	- kierowanie na leczenie odwykowe - terapia w Ośrodku Uzależnień - finansowanie spotkań ze specjalistami	12 000
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności przed przemocą w rodzinie, zgodnie z założeniami NPZ	- udzielanie pomocy psychologicznej osobom uzależnionym i współuzależnionym –Punkty Konsultacyjne -udzielanie konsultacji i informacji w zakresie uzależnień behawioralnych w Punkcie Konsultacyjnym - prowadzenie Klubu Abstynenta	33 000

		- opinie sądowo-lekarskie - szkolenia, kursy, programy terapeutyczne	
3.	Realizacja programu profilaktycznego „Bezpieczna Gmina Gardeja”	- realizacja kampanii dla kierowców „Myśl Trzeźwo” - Kampania „Dbamy o życie Twoje i Twoich bliskich” i realizacja Konferencji Profilaktycznej Przeciw Uzależnieniom.	28 000
4.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży.	- finansowanie działań Placówek Wsparcia Dziennego - wdrażanie programów terapeutycznych - realizacja kampanii edukacyjnych, - finansowanie programów profilaktycznych, warsztatów, szkoleń, -upowszechnienie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie /dystrybuowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzenia kampanii społecznych	48 000
5.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień	- dofinansowanie i wyposażenie Klubu Abstynenta, zakup materiałów edukacyjnych, szkolenia, spotkania integracyjne - współpraca z organizacjami i instytucjami w zakresie rozwiązywania problemów, przekazywanie materiałów edukacyjnych	9 000
6.	Wynagrodzenie członków komisji	posiedzenia, kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	20 000